cogitaſſe.et poſtq̄ aſſenſit neccriuȝ fuit ip̄m aſſenſiſ-
ſe.⁊ poſtq̄ exiuit in actū fidei.neccriū fuit ip̄m exiſſe.
ḡ videt᷑ q̄ ſimpliciter neceſſariū fuit ip̄m credidiſſe.
neceſſariū ḡ vr̄ q̄ fidei abrae potuerit ſubeſſe falſū.
¶ Itē oē qđ ſubeſt ſpei ſubeſt etiā fidei.ſed ſpei pōt
ſubeſſe falſum.vt patet cū aliquis p̄ſcitus in grā exi-
ſtēs ſperat ſe habiturꝫ vitā eternā.ḡ neccrio ſeq̄t᷑ q̄ fi
dei aliqñ ſubeſt falſuȝ. ¶ Itē actus charitatis p̄ſup
ponit actū fidei.ſ actui charitatis pōt ſubeſſe falſuȝ.
ḡ ⁊ actui fidei. Maioꝛ manifeſta eſt. Minoꝛ ꝓbat᷑
ꝑ hoc q̄ apl̄s ex charitate voluit ire ad hyſpanos q̄
tū nō iuit.Et ego ex charitate volo ꝓximū meū eē bo
nū qui tñ nō eſt bonus.et ſic actui charitatis pōt ſb-
eſſe falſum. ¶ Itē actus adoꝛationis eſt actus fidei.
ergo qđ ſuſternit᷑ adoꝛationi ſubſternit᷑ ipſi fidei.ſ
ꝯtingit aliqñ adoꝛationi alicui᷒ ſubeſſe falſum.ſicut
qñ adoꝛat hoſtiā nō cōſecratam ꝓ cōſecrata adhibi-
ta vera diligētia.⁊ talis adoꝛatio meritoꝛia eſt. ⁊ ita
oꝛtū hꝫ a fide ⁊ charitate.ḡ ſi ei ſubeſt falſum.vr̄ q̄ ⁊
fidei. ¶ Cōtra.illius ſoli᷒ eſt fides in via cui᷒ erit vi-
ſio in p̄ria.ſ viſioni in patria nō pōt ſubeſſe falſuȝ.ḡ
nec fidei in via. ¶ Itē ſicut ſe hꝫ charitas ad bonū.
ita ſe habet fides ad verū.ſ charitas nūq̄ appetit ni
ſi bonū.ḡ fides nūq̄ facit credere niſi verū. ḡ fidei ñ
ſubeſt falſuȝ. ¶ Item fides aſſentit p̄me veritati ꝓ-
pter ſe ⁊ ſup oīa in credendo.ſed pꝛima veritas non
poteſt ei dictare niſi verū.ḡ ipſa nō pōt aſſentire ni-
ſi vero.ḡ ei nō pōt ſubeſſe niſi verꝫ. ¶ Itē cuicunq̄
cognitioni ſubeſt falſum.illa cognitio poti᷒ eſt pꝛin-
cipiū deceptiōis q̄ȝ illuminationis. ſed fides eſt illu-
minatio mentis ſicut dicit aug.ḡ fidei falſum nō pōt
ſubeſſe. ¶ Itē virtus eſt certioꝛ oī arte atq̄ ſcīa. ſed
ſcīe nō pōt ſubeſſe falſum.ſi ḡ fides virtus eſt. vr̄ ⁊c̄.
¶ Itē fides q̄ innitit᷑ pꝛincipijs ſcīaꝝ nō pōt falſifi-
cari.ḡ multo magis illa q̄ innitit᷑ pꝛincipio p̄ncipio-
rū.⁊ h̄ eſt fides catholica.ḡ nullo mō pōt ei ſubeſſe
falſum. ¶ Rꝫ.dōm q̄ cum habitus fidei ip̄am mētē
illuiet ad aſſentiēdū veritati credite ſm̄ illuſtratiōeȝ
diuie p̄ſcie.⁊ diuie p̄ſcie nō poſſit ſubeſſe falſū.q꞉ ip̄a
nō p̄t falſificari.nec̄ē ponere q̄ ip̄i habitui fidei nec
falſum ſubſit nec ſubeſſe poſſit.Queadmodū eñ di-
uina p̄ſcia q̄ ex rebus nō pendet certiſſime cognoſcit
nō ſolū ea q̄ ventura ſunt neccrio.ſ etiā ꝯtingit entia
ita q̄ circa ea decipi nō pōt.ſicut in.j.li.oſtenſuȝ fuit.
ſic ⁊ fides q̄ cognitioni diuine preſcie innitit᷑. a q̄ eti
am illuminat᷑ ⁊ dirigit᷑.certā credulitatē ⁊ illumina
tionē habet de futuris ⁊ ꝯtingentib᷒.ita q̄ illa quan
tū eſt de ſe poſſint nō euenire.fides tñ nec pōt decipi
nec pōt erꝛare. Sicut eñ de eo qđ pꝛeſcitū eſt eueni-
re a deo cōcedi pōt q̄ ipſum poſſibile ſit nō euenire i
ſe ⁊ abſolute.nō eſt tñ ꝯpoſſibile cū ꝓuiſione ſui op-
poſiti.q꞉ hec duo nō p̄nt ſimul ſtare q̄ deus ꝓuiderit
vnū q̄ euenit oppoſitū.tūc eñ falleret᷑ diuina pꝛeſci
entia. Per hūc modū intelligenduȝ eſt in aſſenſu fi-
dei q̄ innitit᷑ diuine pꝛeuiſioni. Unde q̄uis creditū
cōtingens in ſe poſſit nō euenire.h̄ tñ duo nō poſſūt
ſimul ſtare q̄ nō eueniat ⁊ q̄ ſit creditū. Et ꝓpterea
cōcedendū eſt q̄ fidei nō pōt ſubeſſe falſū. q꞉ illumi-
nat mētē.q꞉ eleuat mētē ſupꝛa nālē rōneȝ. q꞉ excitat
mētē ad cognoſcēdū de luce diuina.q꞉ in ea ē certitu
do cui falſum ſubeſſe nō pōt.⁊ iō nō p̄nt ſil̄ ſtare fal-
ſitas in credito.⁊ veritas in credēte ſiue i fide.Et cō-
7 cedende ſunt rōnes que ſunt ad iſtam partem. Ad
illud ḡ qđ obijcit᷑ in ꝯtrariū q̄ cuicunq̄ ſubeſt ꝯtin-
gens pōt ſubeſſe falſum.q꞉ omne ꝯtingens pōt eſſe
falſum. Rñdendū eſt ꝑ interemptōnē.q꞉ diuine ꝓui-
ſioni ſubeſſe pōt verū ꝯtingens.falſuȝ tñ ſubeſſe nō
pōt.ꝓuidet eñ deus vera ꝯtingentia. ſ tñ illa q̄ ꝓui-
det nunq̄ ſunt falſa.et ſicut hic hꝫ inſtantiā in diui-
na p̄cognitiōe.ſic ⁊ in illuminatione q̄ ab ea ꝓcedit.
qualis eſt habitus fidei ſicut p̄dictū eſt. ¶ Ad illud 8
quod obi᷑ q̄ habit᷒ cognoſcēdi dꝫ confoꝛmari ip̄i co-
gnoſcibili ſm̄ exigentiam.dōm q̄ iſtud habet verita
tē quando habitus cognoſcendi pendet ab ipſo co-
gnoſcibili ſm̄ exigentiā in ꝓpꝛio genere.ſicut eſt ſciē-
tia acquiſita ſm̄ cauſas ⁊ rōnes inferioꝛes.ſ de eo ge
nere cognitionis qđ non pendet ab ipſa re cognita.
nō eſt neceſſe q̄ ꝯfoꝛmet᷑ ipſi cognoſcibili ſm̄ exigen
tiā ſui in ſe.ſed ſm̄ exigentiaȝ ſui in cauſa. ⁊ talis eſt
cognitio fidei ⁊ ꝓphetie ⁊ cuiuſlibet reuelationis di-
uine.que nō pendet ab eo quod credit᷑ vel qđ reuela
tur.ſed ab illo lumine ꝑ quod ad hoc cognoſcenduȝ
illuminat᷑.et q꞉ illud lumē certū eſt etiā de re ꝯtingē
te.hinc eſt q̄ cum habit᷒ fidei confoꝛmet᷑ ei a quo de-
pendet.q̄ nō poteſt falſificari nec vacillare ꝓpter cō
tingentiam crediti. ¶ Ad illud qđ obi᷑ q̄ poſſibile pōt 9
ſtare cum quolibet neceſſario.dōm q̄ verū eſt. Atta
men ad illud quod ſubiungit q̄ oppoſitū alicui᷒ ar-
ticuli eſt ꝯtingens.ſicut ante incarnationem contin
gens erat xp̄m non incarnari ⁊ nō pati. Rñdent ali-
qui ꝑ interemptionē.ꝓ eo q̄ de incarnatiōe ⁊ paſſio
ne non eſt articulus q̄tū ad euētū q̄ ita eueniat. ſed
q̄tum ad oꝛdinem q̄ ita cōgruat. Unde abraam nō 10
credidit xp̄m incarnari.ſed chriſtum eſſe incarnan-
dū.vt fiat vis in verbo.q꞉ incarnari dicit euentū.ſed
eſſe incarnanum dicit oꝛdineȝ cōgruū.Et q̄uis chri
ſtum incarnari ſit ꝯtingens q̄tum ad euentuȝ.tamē
q̄tum ad cōgruentiam neceſſarium eſt. impoſſibile
eſt eñ hoc nō eſſe decens ⁊ cōgruū. Sed hic modus
dicendi ſtare nō pōt.q꞉ ſic fideles crediderūt ſicut ꝓ-
phete p̄dixerunt.et ꝓphete pꝛedixerunt non ſoluȝ eē
congruum incarnari ſed etiam euentū futurum. Et
rurſus.ſicut nos credimus xp̄m incarnatū de pꝛete-
rito.ita ip̄i crediderūt chꝛiſtum incarnandū de futu-
ro.Et ideo aliter dicūt alij q̄ licet ip̄m creditū poſſit
eē ꝯtingens in ſe.tamen habito reſpectu ad diuinaȝ
pꝛeſcientiam que immutabiliter pꝛeuidit. neceſſe eſt
ip̄m euenire.⁊ iō oppoſitū eius non poteſt ſtare.nec
cum actu diuine pꝛeſcientie.nec cū actu fidei noſtre.
Sed nec illud ſoluit.q꞉ non eſt aliquod ꝯtingēs qđ
deus nō pꝛeuiderit ſi euenturū eſt.nec ꝑ ꝓuiſionē ſu-
am aufert᷑ ſibi aliquid de cōtingentia ſua.ergo quan
tumcunq̄ deus pꝛeuiderit aliquid.neceſſe eſt pone-
re q̄ ꝯtingens cum quolibet neceſſario poſſit ſtare.
ſi eñ non poſſet ſtare cum neceſſario. impoſſibile eſ
ſet ipſum euenire.Et ꝓpterea eſt adhuc tercius mo-
dus dicendi.qui concedit q̄ contingens pōt ſtare cū
neceſſario.et q̄ oppoſitum alicuius articuli eſt vel
fuit contingens. Sꝫ illud quod ꝓponitur tercio lo
co negat.videlicet q̄ neceſſariuȝ fuit abraā credidiſ-
ſe xp̄m eſſe paſſurum.Et ſi tu obijcias q̄ omne dictū 11
de pꝛeterito eſt neceſſariū. Rñdetur ad hoc q̄ veruȝ
eſt de eo dicto quod tranſit omnino in pꝛeteritū.ſ il-
lud dictū ꝯnotat futurum contingēs.⁊ q꞉ omne dictū
qđ claudit in ſe ꝯtingens.ꝯtingens eſt.ideo illud to
tale dictū.abraam credidiſſe xp̄m paſſurū. cōtingēs
eſt. Licet eñ pꝛincipalioꝛ ꝯpoſitō ſit de p̄terito.cōno
tatum tñ eſt de futuro.Et hoc patet ſic.quia credere

dicit actū li.ar.ſm̄ directiōeȝ lumis ꝯfoꝛmātꝭ intel-
lectū nr̄m diuine p̄ſcie. Uñ ſenſus ē.Abꝛaham credi
dit xp̄m eſſe paſſurū.h̄ eſt. Abꝛahaȝ illuiatus fuit vt
aſſentiret ⁊ videret h̄ qđ de᷒ ꝓuiderat euenire.Et q꞉
in ꝓuiſione euent᷒ ꝯtingentꝭ claudit᷑ ſiue ꝯnotat᷑ fu-
turū ꝯtingens.hinc eſt q̄ in illo dicto de p̄terito clau
dit᷑ euent᷒ futuri ꝯtingentꝭ.⁊ ideo totū dictū iudicā-
dum eſt eē ꝯtingens.Et ſi tu obijcias q̄ neceſſariū ē
ſimpl̄r abꝛahā cognouiſſe de h̄ ⁊ aſſenſiſſe huic. ḡ ne
ceſſariū eſt ſimpl̄r abꝛahā credidiſſe. dōm q̄ veruȝ ē
q̄ neceſſariū eſt abꝛahā coguiſſe de h̄. ſ nō eſt neceſ-
ſariū ip̄m aſſenſiſſe huic credito ꝯtingēti.⁊ huic aſſē-
ſu fidei.Fides eñ ſic i eo aſſentiebat ſicut de᷒ ꝓuide-
bat.ſ diuia ꝓuiſio ſic ꝓuidet.q̄ q̄uis act᷒ diuie p̄co-
gnitōnis ſit in ſe neceſſari᷒.tñ ꝯpatio ipſi᷒ ad futurū
ꝯtingēs nō eſt neceſſaria ſ ꝯtingēs. Per hūc etiam
modū intelligēdū ē q̄ licet neceſſariū ſit poſtq̄ abꝛa-
ham credidit li.ar.fuiſſe motū ſm̄ regulā ⁊ dictamē
fidei.⁊ neceſſariū ſit illū motū fuiſſe meritoꝛiū.oꝛdia-
tio tñ ipſi᷒ ad futurū ꝯtingēs.ꝯtingēs fuit.ſicut ē oꝛ-
dinatio diuine p̄ſcie cui ē ꝯfoꝛmis. Et q꞉ vocabuluȝ
credēdi ⁊ aſſentiēdi claudit in ſe illā oꝛdinatōeȝ ſm̄
ꝯfoꝛmitatē ad diuinā ꝓuiſionē.hinc eſt q̄ ſicut ꝯtin-
gens ē deū ꝓuidiſſe aliqđ futurū ꝯtingēs.ſic ꝯtingēs
eſt abꝛahā credidiſſe futurū ꝯtingēs.ꝯtingēs ē etiaȝ
ip̄m aſſenſiſſe.ꝯtingēs ē etiā aliquē ꝓbam ꝓbaſſe.
In oibus eñ his vna eſt rñſio q̄ fundat᷑ ſup h̄. q̄ li-
cet act᷒ trāſeant in p̄teritū.dicūt tñ oꝛdinatōeȝ ad cō
tingēs futurū.⁊ ita ꝯnotāt euentū futuri ꝯtingentꝭ.
⁊ ex illa ꝯnotatōne neceſſe ē totū dictū iudicare ꝯtin
gens.ſicut in p̄ libꝛo oñſum fuit ꝑ tres reglas infalli
12 biles in q̄ōne de p̄ſcia. ¶ Ad illud qđ obi᷑ q̄ ſpei ſub-
eſt falſum.dōm q̄ ſpei ſm̄ q̄ virt᷒ ⁊ virtuoſe mouet᷑
falſum nō ſubeſt.Cū eñ ſpes ſit certitudo ꝓueniens
ex grā ⁊ meritꝭ.null᷒ ſperat ſe habiturū vitā eternam
niſi cū p̄ſuppōne meritoꝝ.⁊ q꞉ efficacia meriti inclu-
dit finalē pſeuerantiā.hinc ē q̄ in actu ſpei implicat᷑
ꝯditio pſeuerātie finalis. Omis eñ q̄ recte ſperat.ſic
vitā eternā expectat.ſi vſq̄ in finē pſeuerauerit in ḡ
tia.⁊ h̄ quidē verū ē.⁊ fides nr̄a dictat. Et ita rñden
dum ē ad illā rōnē ꝑ interemptōeȝ minoꝛis. q꞉ p̄ſci-
tus nō expectat vitā eternā ſimpl̄r ſ ſub ꝯditōne.q̄
ſi aliq̄s p̄ter diuinā reuelatōnem abſq̄ omi ꝯditōne
ſperat ſe habere vitam eternā.hic nō eſt motus ꝑti-
nens ad fidem ⁊ ſpem ſ ad falſam eſtimationem.
13 ¶ Ad illud qđ obi᷑ q̄ act᷒ charitatis p̄ſupponit actū
fidei.dōm q̄ verū eſt q̄ p̄ſupponit actum fidei vt re
gulantis ⁊ dirigentis eius actū.ſ nō opoꝛtet q̄ p̄ſup
ponat actū fidei vt ꝯcurrētis ſup illud obiectū. Om
ne eñ qđ charitas appetit.fides dictat appetenduȝ
eſſe.⁊ ita dirigit ei᷒ actū. Nō tñ oē qđ charitas appe
tit.fides credit.q꞉ de pluribus ꝯtingit dicere q̄ ſunt
bona.falſuȝ tñ eſt dicere q̄ ſunt vera. Bonū eñ dicit
aptitudinē ⁊ oꝛdinationē habitualē.ſ verū dicit in-
herentiā ⁊ exigentiā actualē. Unde bonū erat apl̄m
ire ad hyſpanos q̄uis nō eſſet verū.et iō erat appeti
bile q̄uis nō eēt credibile. Q̄uis eñ falſitas poſſit
ſtare cū obo charitatis q̄ aliquid pōt eſſe falſuȝ ⁊ bo
nū.nō tñ pōt ſtare cū obiecto fidei.q꞉ nō pōt ideȝ ſit᷑
14 eſſe falſum ⁊ verū. ¶ Ad illud qđ obijcit᷑ q̄ adoꝛati-
oni pōt ſbeſſe falſum.dōm q̄ adoꝛationi facte ſm̄ di
rectionē ⁊ regulā fidei.nūq̄ ſubeſt falſum. ꝓ eo q̄ fi-
des dicit nihil adoꝛandū eē ꝓ certo niſi de qua habe
tur certa cognitio.de eo aūt de quo nō habet᷑ certitu
do dicit adoꝛandū eſſe p̄ſuppoſita cōditiōe. Unde
oīs fidelis recte adoꝛans hoſtiā ꝯſecrataȝ adoꝛat ſb
ea cōditione ſi pfecta ſunt circa ip̄am ea q̄ ad ꝯſecra
tionem ſunt neceſſaria ſm̄ inſtitu tionē diuinā.⁊ ſic
nunq̄ decipit᷑ nec errat.

Queſtio.ij. b

Utrū fides ſit circa verū creatuȝ ⁊ increatū.an circa
increatum tm̄ tanq̄ circa obiectum ꝓpꝛiū. Et q̄ ſo-
lum ſit circa verū increatū.vr̄.ꝑmo ꝑ hoc q̄ fides eſt
virtus theologica. Ois eñ virtus theologica habet
fidem ꝓ obiecto ⁊ fine.ſi ḡ finis virtutum nō eſt q̄d
creatū ſ increatū.vr̄ ⁊c̄. ¶ Item hocip̄m videt᷑ ꝑ h̄
q̄ eſt virtus vna.q꞉ vnica virtus vnicum dꝫ habere
obiectū.ſi ḡ fides virtus vna eſt.⁊ creatū ⁊ increatū
ſunt diuerſa omnino.ḡ ſi fides habet eſſe circa verū
increatum.nō habet eē circa verū creatum ſicut cir-
ca obiectum. ¶ Item hocip̄m videt᷑ ꝑ hoc q̄ fides
eſt virtus euacuanda ꝑ obiecti ſui p̄ntiā ⁊ aptā no-
ticiā.ſed ſola viſio veri increati eſt illa q̄ veritateȝ fi-
dei euacuat.fides enim non euacuat᷑ in via.ergo vi-
detur q̄ fides ſolum ſit in verum increatuȝ tanq̄ in
obiectum. ¶ Item fides eſt virtus qua aſſentit᷑ ipſi
credito ꝓpter ſe et ſuper omnia.ſed nulli vero eſt ꝓ-
pter ſe ⁊ ſup omnia aſſentiendum niſi quod eſt ſum-
mū verum ⁊ verum increatuȝ.ergo ſolummodo cir
ca illud cōſiſtit fidei obiectū. ¶ Item hocipſum vi-
detur ꝑ diffinitionē articuli a Richardo datam qua
dicit.q̄ articulus eſt indiuiſibilis veritas de deo ar-
tans nos ad credendū.ergo ſi articulus eſt fidei ob-
iectum.videtur q̄ fides ſit ſolum circa verū increa-
tum ⁊ circa deum. ¶ Sed contra.Circa veritateȝ in
ſimbolo conſiſtit fides tanq̄ circa obiectum ꝓpꝛiuȝ.
ſed in ſimbolo non ſolum ſunt articuli ſpectātes ad
deitatem.immo etiā ſpectantes ad humanitatem.ḡ
ſi humanitas eſt quid creatum.fides non ſolum cōſi
ſtit circa veritatem increatam verum etiā circa cre-
atam. ¶ Item tante amplitudinis eſt fides ſicut et
charitas vel maioꝛis.ſed charitas nō tm̄modo dili-
git bonum increatum ſed etiā creatum. quia nō tan
tūmodo diligit deum ſed etiam ꝓximum.ergo fides
non eſt in verum increatū ſicut in obiectum.verum
etiam in verum creatum. ¶ Item nullum verū fu-
turum eſt verum increatum.q꞉ verum increatuȝ eſt
verū eternū.ſed fides noſtra eſt circa verum futurū.
quia credimus carnis reſurrectionem que nec ē nec
fuit.ſed futura eſt.ergo videt᷑ q̄ fides non tm̄ ſit cir-
ca verum increatum.ſed etiam circa verum creatū.
¶ Item ſi quis pertinaciter aſſereret eſſet falſum qđ
ſacra ſcriptura dicit eſſe verum eſſet hereticus. ergo
videtur q̄ obiectum fidei extendat᷑ ad oīa q̄ in ſacra
ſcriptura ſcribūtur.ſed in ſacra ſcriptura multo plu
ra ſcribunt᷑ de tempoꝛalibus q̄ eternis.de creatis q̄ȝ
increatis.ſicut q̄ abꝛaham genuit yſaac.et conſimi-
lia.ergo videt᷑ q̄ obiectum fidei magis conſiſtat in
vero creato q̄ in vero increato. ¶ Item illuminatō
fidei ſequitur vel concomitatur illuminationem ꝓ-
phetie.ſed pꝛophetia maxime ⁊ pꝛecipue cōſiſtit cir-
ca verum creatum.cum ſit pꝛenunciatio futuroꝛuȝ.
ergo pari ratione videtur q̄ et ipſa fides. ¶ Rꝫ.di- 15
cendum q̄ obiectum alicuius habitus cognitiui du
pliciter habet determinari.aut cōmuniter aut ꝓpꝛie.
ſiue ꝑ ſe ⁊ per accidens. Illud aūt vocatur obiectū
cōmune ſm̄ cōmunem acceptionē ⁊ obiectuȝ ꝑ acci
dēs qđ q̄dē hꝫ rōnē materialis. Illud aūt di᷑ obiectū